

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра історії та культури української мови

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
«УКРАЇНСЬКА МОВА
(ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»

підготовки бакалавра
спеціальності *ФЗ Комп'ютерні науки*
освітньо-професійної програми *Комп'ютерні науки та*
інформаційні технології

Силабус освітнього компонента «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» підготовки бакалавра, галузі знань 6 Інформаційні технології, спеціальності 63 Комп'ютерні науки, за освітньо-професійною програмою Комп'ютерні науки та інформаційні технології.

Розробник: Локайчук С. М., доцент кафедри історії та культури української мови, кандидат філологічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Гришанович Т. О.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри історії та культури української мови

Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Ірина ЛЕВЧУК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників в	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	F Інформаційні технології, F3 Комп'ютерні науки Комп'ютерні науки та інформаційні технології Перший (бакалаврський)	Нормативний
		Рік навчання: 1-ий
Семестр: 1-ий		
Лекції – 0 год. Практичні – 42 год.		
Самостійна робота 42 год.		
Консультації – 6 год.		
Форма контролю: залік		
Кількість годин/кредитів 90 / 3		
ІНДЗ: нема		
Мова навчання українська		навчальний план 2025 р.
Сторінка освітнього компонента в MOODLE		https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2420#section-12

II. Інформація про викладача

Локайчук Світлана Михайлівна.

Науковий ступінь – кандидат філологічних наук.

Вчене звання – доцент.

Посада – доцент кафедри історії та культури української мови.

Контакти: тел.: [067\)7465467](tel:0677465467), пошта: lokaychuk.svitlana@eenu.edu.ua

Консультації: середа, 14.00–15.00, каб. 304, корпус Н.

Електронний розклад: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Освітній компонент «Українська мова (за професійним спрямуванням)» передбачає формування навичок професійної комунікації бакалаврів з комп'ютерних наук, студіювання особливостей фахової мови, виховання мовної особистості, яка вміє в повному обсязі використовувати набуті знання, уміння й навички для оптимальної мовної поведінки у професійній сфері. Освітній компонент узгоджується із завданням сучасної вищої школи – готувати фахівців нової генерації: професійно кваліфікованих і мовно компетентних, які б досконало володіли українською літературною мовою в повсякденно-професійній, офіційно-документальній сфері й набули навичок комунікативно вмотивованого використання засобів мови, опанували фахову мову спеціальності «Комп'ютерні науки».

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити. Вивчення навчальної дисципліни передбачає знання програми української мови рівня повної загальної середньої освіти.

Постреквізити. Вивчення освітнього компонента сприятиме кращому засвоєнню таких ОК, як: «Україна в європейському історичному та культурному контекстах», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» та всі освітні компоненти, що мають наукову складову у процесі їх реалізації, написання кваліфікаційної роботи.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета курсу – формування у майбутніх фахівців спеціальності F3 Комп'ютерні науки професійно зорієнтованих умінь і навичок досконалого володіння державною українською літературною мовою у фаховій сфері.

Основні **завдання** вивчення освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)»: сформувати стійкі навички практичного володіння й використання державної мови в усній та письмовій формі з урахуванням професійної специфіки; удосконалювати навички самоконтролю за дотриманням мовних норм під час спілкування; розвивати вміння і навички оптимальної мовної поведінки у фаховій сфері та прийоми запобігання ризикам комунікації; підвищити риторичну культуру майбутнього фахівця; формувати уміння ефективно презентувати свої проєкти, послуговуючись, за потреби, онлайн-інструментами; розвивати вміння оперувати фаховою термінологією комп'ютерних наук та інформаційних технологій; здійснювати редагування текстів наукового та офіційно-ділового стилів.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 6.** Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 7.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 10.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 11.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 12.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 13.** Здатність діяти на основі етичних міркувань.
- ЗК 14.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 15.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК 16.** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Освітній компонент розвиватиме у здобувачів освіти **Soft Skills**, котрі дозволять їм бути успішними у майбутній професійній діяльності (вміння переконувати, знаходити підхід до людей, формувати навички лідерства, толерантного міжособистісного спілкування, роботи в команді, особистісного

розвитку, управління часом, розвивати ерудованість, креативність, критично оцінювати якість виконуваних робіт тощо).

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	Прак-тичні	Самост. робота	Консуль-тації	Контроль/Бали
Змістовий модуль І. Законодавчі та нормативно-стильові ознаки мови професійного спілкування					
Тема 1. Державна українська літературна мова у фаховій сфері. Мовне законодавство і мовна політика.	4	2	2	–	ДС / 2
Тема 2. Стильові особливості сучасної української літературної мови фахового спрямування. Мовні норми.	9	4	4	1	ТР, Т / 9
Тема 3. Мова фахівців із комп'ютерних наук як особливий функційний різновид української літературної мови.	11	4	6	1	РК / 10
Разом за модулем 1	24	10	12	2	21
Змістовий модуль 2. Мовно-комунікативні компетенції бакалаврів ОПП «Комп'ютерні науки та інформаційні технології»					
Тема 4. Комунікативні ознаки культури мовлення. Мовленнєвий етикет у професійній діяльності	4	2	2	–	ДС, Т / 5
Тема 5. Риторика і мистецтво презентації в професійній діяльності фахівців із комп'ютерних наук. Засоби логіко-емоційної виразності публічного виступу	15	8	6	1	ДС, ТР / 20
Тема 6. Вербальні та невербальні засоби ефективного усного спілкування на професійному, науковому і соціальному рівнях	4	2	2	–	ІРС, РМГ / 5
Тема 7. Культура писемного мовлення у фаховій комунікації. Мовні кліше офіційно-ділового стилю, вимоги до оформлення документації	17	8	8	1	РЗ, ТР / 20
Разом за змістовим модулем 2	40	20	18	2	50
Змістовий модуль 3. Культура наукової мови як інструмент успішної професійної діяльності					
Тема 8. Науковий стиль і його засоби у фаховому мовленні. Види наукових текстів.	12	6	6	–	ІРС / 15
Тема 9. Українська термінологія у професійному спілкуванні. Термінологічні словники з із комп'ютерних наук та	5	2	2	1	РЗ, ТР / 5

інформаційних технологій					
Тема 10. Редагування наукових текстів професійного спрямування. Типові мовні конструкції наукового стилю.	9	4	4	1	ТР / 9
Разом за змістовим модулем 3	26	12	12	2	29
Усього годин та балів	90	42	42	6	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами курсу й регламентуються методичними рекомендаціями до виконання самостійної роботи, розміщені в Moodle за посиланням: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2420#section-12>

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Чинне мовне законодавство в Україні.	2
2	Особливості мови спеціальності «Комп’ютерні науки»: термінологія, мовні кліше, побудова речень, керування у словосполученнях	2
3	Орфографічні норми (зміни за Правописом-2019).	2
4	Норми наголошування слів у сучасній українській мові.	2
5	Складні випадки словозміни.	4
6	Види термінологічних словників. Аналіз термінологічних словників із комп’ютерних наук та інформаційних технологій	2
7	Мовні засоби переконування. Техніка і тактика аргументування.	2
8	Засоби активізації уваги слухачів. Сторителінг	2
9	Створення презентації наукового мініпроекту «Роль особистості в історії із комп’ютерних наук»	4
10	Співбесіда з роботодавцем. Підготовка самопрезентації.	2
11	Мовні особливості документів. Написання та редагування резюме, заяви.	2
12	Мовно-етикетні формули у службовому листі. Написання рекомендаційного та мотиваційного листа.	2
13	Інформаційні документи: службова записка, пресреліз, бізнес-план	2
14	Становлення і розвиток наукового стилю у сфері комп’ютерних наук та інформаційних технологій. Науковий етикет.	2
15	Вимоги щодо виконання й оформлювання курсової роботи, тез.	2
16	Анотування і реферування наукових текстів. Академічна доброчесність	4
17	Редагування текстів наукового й офіційно-ділового стилів.	4
	Разом	42

IV. Політика оцінювання

З інформацією про засади поточного та підсумкового оцінювання у ВНУ імені Лесі Українки можна ознайомитися на сайті Університету (<https://ed.vnu.edu.ua/wp->

<content/uploads/2025/06/2025.-%D0%9F%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B5-%D1%96-%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%81%D1%83%D0%BC%D0%BA.%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>).

Політика викладача щодо здобувача освіти ґрунтується на засадах ефективної співпраці. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених освітнім компонентом, заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Пропущені заняття відпрацьовувати під час консультацій. Консультації в позааудиторний час відбуваються щосереди (14:00–15.00, корп. Н, каб. 304). Готуватися до практичних занять потрібно за виданням: *Локайчук С.М. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 120 с.*

У разі змішаного або дистанційного навчання завдання до практичних занять розміщено в електронному курсі на платформі Moodle ВНУ імені Лесі Українки, зокрема, *Локайчук С. Українська мова (за професійним спрямуванням)*. URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2420#section-12>

Під час вивчення освітнього компонента при поточному контролі оцінюванню підлягають результати навчання, що виявляються через продемонстровані здобувачем знання та набуті уміння й навички, а саме:

- за роботу на практичних заняттях;
- за виконання завдань самостійної роботи.

Оцінювання ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою і складається із суми балів за поточний контроль знань (максимум 100 балів). Поточне оцінювання відбувається на кожному практичному занятті (максимальні бали такі: 1 заняття – 2 б., 2 і 21– 4 бали (із них 2 за самостійну роботу), 3–20 – 5 балів (максимум по 3 бали за поточне оцінювання на кожному практичному і по 2 бали за виконання самостійної роботи). Оцінювання виконаних завдань, у тому числі творчого характеру, здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання): 0% – завдання не виконано; 40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні; 60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані; 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру; 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час виконання практичних завдань, індивідуальної самостійної роботи студента, заборонені.

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників ВНУ імені Лесі Українки (Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Виконання усіх форм робіт, які підлягають оцінюванню, відбувається в строго визначені розкладом терміни. Пропущені з поважних причин теми чи заняття можуть бути відпрацьовані під час консультацій очно або на платформі дистанційного навчання Moodle (URL: <https://moodle.vnu.edu.ua/>). Письмові роботи, які виконуватимуться з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Терміни ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

Політика викладача щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі Положення про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>) та Положення про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у Волинському

національному університет імені Лесі Українки (<https://surl.li/hbazoe>).

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або ОПП.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, визнаються шляхом валідації. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК.

Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті в обсязі, що загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На бакалаврському рівні це не більше ніж 6 кредитів.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів. За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету. Додаткові (бонусні) бали зараховуються, якщо наукові активності здобувача освіти за тематикою відповідають освітньому компоненту.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю – залік як результат набраних балів під час поточного контролю протягом семестру за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Питання на залік

1. Державна українська літературна мова у фаховій сфері.
2. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.
3. Професійна мовно-комунікативна компетенція: професіограма фахівця.
4. Комунікативні ознаки культури мови.
5. Типи мовних норм та фахове мовлення.
6. Словники у професійному мовленні. Типи словників.
7. Парадигма мовно-етикетних формул у професійному спілкуванні. Академічний мовний етикет. Етикетні ситуації спілкування викладача і студентів.
8. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.
9. Види і жанри публічного мовлення.
10. Публічний виступ як важливий засіб комунікації переконання.
11. Техніка і тактика аргументування. Мовні засоби переконання.
12. Комунікативні вимоги до вербальної і невербальної поведінки під час публічного виступу.
13. Прийоми активізації уваги слухачів.
14. Презентація як різновид публічного мовлення. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації.
15. Функції та види бесід. Співбесіда з роботодавцем.
16. Дискусія. Аргументи pro et contra у професійній дискусії.

17. Ділові перемовини, Мовні формули конфронтаційного та партнерського типів поведінки під час перемовин.
18. «Мозковий штурм» як евристична форма прийняття колективного рішення.
19. Вимоги до тексту ділових паперів. Мовні кліше. Реквізити документів.
20. Документи щодо особового складу.
21. Довідково-інформаційні документи.
22. Етикет службового листування.
23. Наукова комунікація як складник фахової діяльності.
24. Українська термінологія в професійному спілкуванні. Термін та його ознаки.
25. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія обраного фаху.
26. Особливості наукового тексту.
27. Жанри наукових досліджень.
28. План науково-дослідної роботи. Види планів.
29. Реферат як жанр академічного письма. Види рефератів.
30. Анотування наукових текстів. Ключові слова статті.
31. Основні правила бібліографічного опису. Оформлювання покликань.
32. Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до структури наукової статті.
33. Основні вимоги до структури, оформлювання та мовних кліше курсової роботи.
34. Рецензія, відгук. Мовні формули оцінки наукової праці в рецензії.
35. Редагування професійних текстів. Типові мовні конструкції наукового стилю.

VI. Шкала оцінювання знань

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Не зараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Борг Дж. Мистецтво говорити: таємниці ефективного спілкування. Харків: Фабула, 2021. 304 с.
2. Васенко В., Дубічинський В., Кринець О. Фахова українська мова: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 272 с.
3. Локайчук С. Метод сторітелінгу в курсі «Українська мова за професійним спрямуванням». *Пріоритетні напрями сучасної лінгводидактики (до 90-ї річниці з дня народження Лариси Павлівни Рожило)*. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 106–108.
4. Локайчук С. М. Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 120 с.
5. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / С.М. Луцак, Н.П.Литвиненко, О.Д. Турган та ін. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: ВСВ «Медицина», 2024. 351 с.

6. Українська мова за професійним спрямуванням: навчальний посібник-практикум / Вознюк Г. Л., Булик-Верхола З. С., Васишин І. П. та ін. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2023. 328 с.
7. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. Київ: Алерта, 2023. 536 с.
8. Załazińska A., Rusinek M. Retoryka codzienna. Poradnik nie tylko językowy. Kraków: Wyd-wo «Znak», 2022. 228 s.

Інтернет-ресурси

1. Електронні словники СловоСвіт. URL: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_vocab_CD.htm
2. Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України. URL: <http://ulif.mon.gov.ua/about>
3. Український правопис. URL: <https://2019.pravopys.net/>
4. Словник. Портал української мови та культури. URL: <http://slovnyk.ua/>
5. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/>
6. Український лінгвістичний портал. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>
7. Словопедія. URL: <http://slovopedia.org.ua/>
8. OnlineCorrector. URL: <https://onlinecorrector.com.ua/uk/>